

APOR VILMOS KATOLIKUS FŐISKOLA

Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szak

záróvizsga tételsor

2018/19 tanév tavaszi félév

1. A nevelés, a kisgyermeknevelés fogalmának értelmezése, társadalmi szerepe és színterei. A nevelésről alkotott elképzelések és a nevelés céljainak változásai. Az intézményes kisgyermeknevelés és a bölcsődék története megalakulástól napjainkig.

Ajánlott irodalom:

Gyöngy Kinga: A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata, ELTE-Eötvös Kiadó, Bp., 2014. in:

http://www.eltereader.hu/media/2014/06/GyongyK_ABolcsodei_READER.pdf

Dombi Alice – Soós Katalin szerk.: Fejezetek a kisgyermeknevelés köréből. Gyula, APC Stúdió, 2010. ISBN: 9789639844063

2. A gyermekkép változásai az ókortól az újkorig. A katolikus pedagógia elméleti alapjainak bemutatása, katolikus értékek a családi és az intézményes nevelésben.

Ajánlott irodalom:

Pukánszky Béla–Németh András: Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. ISBN 963 19 0195 5

Katolikus Pedagógia c. folyóirat számai

Sesboüé Bernhard: Krisztus pedagógiája, Vigilia Kiadó, Budapest, 1997. ISBN: 963-7964-36-3

3. A gyermek fejlődése és a felnőtt szerepe a fejlődési folyamat segítésében. Fejlődés lélektani elméletek. Életkori sajátosságok. A gyermeki fejlődés

nyomon követésének módszerei, a fejlődés jellemzőinek értelmezése, pedagógiai hasznosítása. A fejlődési füzet vezetésének gyakorlata.

Ajánlott irodalom:

Atkinson & Hilgard: Pszichológia. Egyes fejezetek: 23-53; 55-88; 131-215; 217-257; 257-337; 339-378; 379-451; 453-477; 523-558. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN: 963-389-713-0

N. Kollár, K., Szabó, É. (szerk): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 9789633896723

Cole, M., Cole, S.: Fejlődéslélektan. Budapest, Osiris Kiadó, 2006. ISBN 9789633894736 – egyes fejezetek.

Blythe, S. G.: A kiegyensúlyozott gyermek. Mozgás és tanulás a korai életévekben. Medicina Kiadó, Budapest, 2009. ISBN 9789632262581

Gopnik, A., Meltzoff, A. N., Kuhl, P. K.: Bölcsék a bölcsőben. Hogyan gondolkodnak a kisbabák? Typtex Kiadó, Budapest, 2010. ISBN 9789632791487

Piaget, Jean – Inhelder, Barbel: Gyermeklélektan. Budapest, Osiris, 2004.

4. A kötődés, az anya-gyermek kapcsolat jelentősége. Beszoktatás a bölcsődébe. A szülők és a kisgyermeknevelő kapcsolatának lehetőségei, kommunikáció és konfliktuskezelés.

Ajánlott irodalom:

Szakmai szabályozók, Módszertani levelek in:

<http://www.magyarbolcsodek.hu/tagoknak/jogszabalytar#szakmai%20szabalyozok>

Különösen:

A család és a bölcsőde kapcsolata – módszertani levél – kézirat, 2007.

Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989) - módszertani levél

Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. Kiegészítő módszertani útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez (1982)

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek intézményes ellátásának alapelvei. Társadalmi viszonyulás a különbözőséget hordozó egyénhez. Koragyermekkori

intervenció jelentősége a bölcsődében, a korai fejlesztés személyi és tárgyi feltételei.

Ajánlott irodalom:

Szakmai szabályozók, Módszertani levelek in:

<http://www.magyarbolcsodek.hu/tagoknak/jogszabalytar#szakmai%20szabalyozok>

Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest, 2000. ISBN: 963-7155-28-7

Gordosné dr. Szabó Anna: Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004. ISBN: 978 963 1953 510

Kálmán Zsófia-Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris Kiadó, Budapest, 2002. ISBN: 978 963 3893 111

Kálmán Zsófia: Bánatkő. Bliss Alapítvány, Budapest, 2004. ISBN: 963 216 174 2

J. Clements - E. Zarkowska: Viselkedésproblémák és autizmus spektrumzavarok. Kapocs Kiadó, Budapest, 2007. ISBN 978 963 7723 315

6. A játék fogalma, sajátosságai, játékelméletek. A szabad játék fejlesztő hatásai. A játék fajtái csecsemő- és kisgyermekkorban. A játék feltételei a bölcsődében. Játékeszközök és a kiválasztás szempontjai 0-tól 1 éves korig, 1-2 éves kor között és 2-től 3 (4) éves korig.

Ajánlott irodalom:

Fenyvesi Livia: A játék szerepe a kisgyermekkorban, in: Dombi Alice, Soós Katalin (szerk.), Fejezetek a kisgyermeknevelés köréből, APC-Stúdió, Budapest, 2010. 128-132. ISBN 9789639844063

Kovács György, Kovácsné Bakosi Éva Játék az óvodában. Debrecen, Didaktika Kiadó, 2003. ISBN 963 212 778 1

Lázár Katalin: Népi játékok. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1997. ISBN: 9789632862316

Stöckert Károlyné szerk.: Játékpszichológia. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1995. ISBN: 9789639024243

Szász Judit – dr. Péter Lilla: Játékpedagógia <https://www.scribd.com/doc/220931579>

Szakmai szabályozók, Módszertani levelek in:

<http://www.magyarbolcsodek.hu/tagoknak/jogszabalytar#szakmai%20szabalyozok>

7. A fejlődés fogalma. A lelki fejlődést befolyásoló tényezők. A fejlődés-fejlesztés értelmezése. Az én-tudat, az identitás fejlődése. Az érzelmek alakulása, az akarat és motiváció fejlődése. A fejlődés szakaszai, a megismerési folyamatok fejlődése a születéstől 4 éves korig (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).

Ajánlott irodalom:

Atkinson & Hilgard: Pszichológia. Egyes fejezetek: 23-53; 55-88; 131-215; 217-257; 257-337; 339-378; 379-451; 453-477; 523-558. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN: 963-389-713-0

N. Kollár, K., Szabó, É. (szerk): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 9789633896723

Cole, M., Cole, S.: Fejlődéslélektan. Budapest, Osiris Kiadó, 2006. ISBN 9789633894736 – egyes fejezetek.

Blythe, S. G.: A kiegyensúlyozott gyermek. Mozgás és tanulás a korai életévekben. Medicina

Gopnik, A., Meltzoff, A. N., Kuhl, P. K.: Bölcsék a bölcsőben. Hogyan gondolkodnak a kisbabák? Typtex Kiadó, Budapest, 2010. ISBN 9789632791487

Piaget, Jean – Inhelder, Barbel: Gyermeklélektan. Budapest, Osiris, 2004.

8. A szocializáció fogalma, folyamata, színterei: elsődleges és másodlagos szocializáció. A család fogalma, típusai, funkciói és jelentősége a gyermek fejlődésében.

Ajánlott irodalom:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Budapest, Osiris, több kiadásban.

Bánlaky Pál: Családszociológia. Budapest, Wesley János Kiadó, 2005.

Czibere Ibolya szerk.: Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen, 2006. in: <http://mek.oszk.hu/13000/13089/13089.pdf>

Dr. Budavári-Takács Ildikó: A tanácsadás szociálpszichológiája. „A szocializáció folyamata és színterei” c. fejezet. Gödöllő, Szent István Egyetem, 2011. in:

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_A_tanacsadas_szocialpszichologiaja/pt03.html

9. Az anyanyelv elsajátítása és a beszéd fejlődése. Az eltérő fejlődés felismerése, a hátrányok kompenzációja. A gyermekirodalom műfajainak ismertetése. A bölcsődei anyanyelvi és irodalmi nevelés összefonódása.

Ajánlott irodalom:

Gósy Mária: Pszicholingvisztika. Budapest, Osiris, 2005.

Gyöngy Kinga: Első lépések a művészetek felé I. A vizuális és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Dialóg Campus Kiadó, Bp., 2015. ISBN 978 615 5376 53 5

Gyöngy Kinga: A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata in: http://www.eltereader.hu/media/2014/06/GyongyK_ABolcsodei_READER.pdf

Korintus Mihályné dr. - Dr. Nyitrai Ágnes, Rózsa Judit: Játék a bölcsődében. Módszertani levél. NCSSZI Budapest, 2003.

Bálint Péter (szerk.): A meseszöveg változatai. Didakt, Debrecen, 2004.

Bálint Péter (szerk.): Közelítések a meséhez. Didakt, Debrecen, 2003. ISBN 963 206 273 6

Bárdos József-Galuska László: Fejezetek a gyermekirodalomból. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2013. ISBN 978 963 19 7429 4

Segítő környezetben. Bölcsődei tanulmányok, Székesfehérvár, 1998. in: <http://mek.oszk.hu/01800/01803/01803.htm#10> Különösen: Ferencsik Józsefné: A gyermekirodalom jelentősége a bölcsődés gyermek életében.

10. Az egészséges életmódra nevelés a bölcsődében. Szükségletek rendszere, szokások kialakítása, gondozási műveletek. A csecsemő és kisgyermek táplálása. Az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetés és a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírások.

Ajánlott irodalom:

37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról in:

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=a1400037.emm&targetdate=20170413&printTitle=37/2014.+%28IV.+30.%29+EMMI+rendelet>

6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600006.EMM&timeshift=ffffff4&txtreferer=0000001.TXT>

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800015.NM>

Decsi Tamás: Csecsemőtáplálás szakkönyve. Dialóg Campus Kiadó, Pécs, 2001. ISBN: 963 9123 08 0

11. Leggyakrabban előforduló gyermekbetegségek. Fertőző betegségek és tüneteik. Légzőszervi és emésztőrendszeri megbetegedések felismerése, továbbá a bőrelváltozások lehetséges okainak ismertetése. Járványügyi teendők a bölcsődében. A gyermek egészségügyi törzslapjának vezetése, a bölcsődeorvos szerepe.

Ajánlott irodalom:

Szálteleki Józsefné: Elemi egészségügyi, ápolási ismertek. Líceum Kiadó, Eger, 2010. http://www.humantiszka.hu/modularis_jegyzetek/5_1_szalteleki.pdf

Nagy László-Nagy Béla: Gyermekgyógyászat. Medicina Kiadó, Budapest, 2006. ISBN: 963-226-05-1

dr. Balogh László szerk.: Gyermekápolástan 1-2. Medicina Könyvkiadó Zrt, Budapest, 2009. ISBN: 963-242-49-5

Buncsik Ildikó Elkán György dr.: Gyakorlati gyermekgyógyászat. SOTE Egészségügyi Főiskolai Kar jegyzete, Budapest, 1997.

18/1998.(VI.3.) NM rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800018.NM>

12. A bölcsődei napirend jelentősége, bemutatása, megszervezésének szempontjai. A rendszeresség szerepe a csecsemők és a kisgyermek egészséges fejlődésében. A beszoktatás módja, annak folyamatában előforduló problémák, azok megoldásának lehetőségei.

Ajánlott irodalom:

3. sz. Módszertani levél. Folyamatos napirend a bölcsődében. in: http://www.feherkereszt.hu/2012/data/userfiles/file/tudastar/folyamatos_napirend_modszertan_i_level.pdf

13. A gyermekvédelem rendszere Magyarországon. Vonatkozó jogforrások bemutatása. A gyermekek jogainak védelme. A gyermekbántalmazás megelőzése, felismerése és beavatkozási lehetőségek. A jelzőrendszer működése.

Ajánlott irodalom:

Jogszabálytár in: <http://www.magyarbolcsodek.hu/tagoknak/jogszabalytar>

Jogszabályok útvesztőjében in: <https://bddsz.hu/jogszabalyok-utvesztojeben>

Különösen:

1997. évi XXXI. Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99100064.tv>

A gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektor semleges egységes elvek és módszertan (2014) in:

<http://kk.gov.hu/download/e/60/c0000/A%20gyermek%20b%20C3%A1ntalmaz%20C3%A1s%20C3%A1nak%20felismer%20C3%A9s%20C3%A9re%20C3%A9s%20megsz%20C3%BCntet%20C3%A9s%20C3%A9re%20ir%20C3%A1nyul%20C3%B3%20egys%20C3%A9ges%20elvek%20C3%A9s%20m%20C3%B3dszertan.pdf>

14. A mozgásfejlődés fogalma, összetevői. Testi és mozgásfejlődési sajátosságok a csecsemő- és a korai gyermekkorban. Az alapvető mozgásformák és a motoros képességek fejlődése.

Ajánlott irodalom:

Deákné B. Katalin: Anya, taníts engem! Fejlesztési lehetőségek születéstől iskolakezdésig. Deák és társa kiadó, Győr ISBN 963 85968 1 3

Farmosi István: Mozgásfejlődés, Dialóg Campus Kiadó, 2011. ISBN 9789639950351

Sally Goddard Blythe: Reflexek, tanulás és viselkedés. Medicina könyvkiadó, Budapest, 2015. ISBN 9789632265414

Sally Goddard Blythe: A kiegyensúlyozott gyermek. mozgás és fejlődés a korai életévekben. Medicina könyvkiadó, Budapest, 2009. ISBN 978-963-226-258-1

15. A vizuális nyelv kialakulása a kisgyermeknél. A nevelő szerepe és lehetőségei a vizuális képességek kibontakoztatásában. A képzőművészet, az iparművészet és a magyar népművészet formakincse, anyagai és technikái felhasználása a kisgyermekkel való játékos alkotótevékenység során. A környezetkultúrával kapcsolatos tennivalók.

Ajánlott irodalom:

Gyöngy Kinga: A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata In: http://www.eltereader.hu/media/2014/06/GyongyK_ABolcsodei_READER.pdf

Gyöngy Kinga: Első lépések a művészetek felé I. A vizuális és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2015. ISBN 9786155376535

Pázmány Ágnes - Permay Éva: Látás és ábrázolás. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2012. ISBN 978-963-19-6811-8

Piaget, Jean: Szimbólumképzés a gyermekkorban. Kairosz Könyvkiadó Kft., 1999. ISBN 97896391377761999

Tihanyiné Dr. Vályi Zsuzsanna: Amiről a gyermekrajzok beszélnek. JATEPress, 2009. ISBN 3159780001862

Kapros Márta: A születés és a kisgyermekkor szokásai. In: Dömötör Tekla (főszerk.): Magyar Néprajz VII. Népszokás, néphit, népi vallásosság. Akadémiai Kiadó, Bp. 1990. 9-31. o. ISBN: 963 05 5685 5 <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/07/4.html>

Baktay Patrícia – Koltai Magdolna: Kézműveskönyv. Tanulási segédlet. Tárogató Kiadó, 1994. ISBN 963-8491-31-0

16. A zenei nevelés sajátos szerepe kisgyermekkorban. Zenei anyanyelvünk ismervei. A mondóka, a gyermekdal, a zenehallgatás műfaji jellegzetességei. A befogadáshoz és az alkotáshoz szükséges képességek fejlődése, fejlesztése.

Ajánlott irodalom:

Forrai Katalin: Ének-zene a bölcsődében. Editio Musica Bp., 1994. ISBN: 963307147

Székácsné Vida Mária: A művészeti nevelés hatásrendszere. Akadémiai Kiadó, Bp.,1980. ISBN: 93-05-1904-6.

Gállné Gróh Ilona: Ringató. Dialog Campus Kiadó Budapest, 2009. ISBN: 9789639950207

Szedlacsek Katalin szerk.: Kerekecske, gombocska – Anya, gyere, játssz velem!. Corvus Könyvek Budapest, 2002.

Gyöngy Kinga: Első lépések a művészetek felé II. Az ének-zenei nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Dialóg Campus Kiadó, Bp., 2015. ISBN: 9786155376542

Mélykútiné Dietrich Helga: Zenei nevelés születés előtt és után. in: mek.oszk.hu/08800/08890/08890.pdf

Árvayné Nezvald Anett: A zenei nevelés transzfer hatásai csecsemő- és kisgyermekkorban. In: Képzés és Gyakorlat. 10. évf. 2012. 3-4. szám.

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai. Editio Musica Bp. 1995. Z. 3678

Cinege, cinege, kismadár. (szerk.: Borsai Ilona és Kovács Ágnes) RTV – MINERVA Bp., 1983. ISBN 9632232909

Lackfi János – J. Kovács Judit: Százérintő. Ölbeli játékok és mondókák. Móra Könyvkiadó, 2013. ISBN 978 963 11 9461 6

17. A bölcsődék alapítására és fenntartására vonatkozó legfontosabb jogszabályok. Bölcsőde típusok Magyarországon. A bölcsőde működési feltételei. A fenntartó szerepe. Munkaerő-piaci feltételek a bölcsődei (gyermekjóléti alapellátás) területen.

Ajánlott irodalom:

Jogszabálytár in: <http://www.magyarbolcsodek.hu/tagoknak/jogszabalytar>

Jogszabályok útvesztőjében in: <https://bddsz.hu/jogszabalyok-utvesztojeben>

Különösen:

1997. évi XXXI. Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600006.EMM&timeshift=ffffff4&txtreferer=0000001.TXT>

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99800015.NM>

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000001.scm>

328/2011. (XII.29) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról in:

18. A bölcsődei gondozás és nevelés céljai, alapelvei, feladatai. Hatósági ellenőrzés a bölcsődékben. Vezetői kontroll a bölcsődékben.

Ajánlott irodalom:

Jogszabálytár in: <http://www.magyarbolcsodek.hu/tagoknak/jogszabalytar>

Jogszabályok útvesztőjében in: <https://bddsz.hu/jogszabalyok-utvesztojeben>

Különösen:

1997. évi XXXI. Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról in: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600006.EMM&timeshift=ffffff4&txtreferer=0000001.TXT>

321/2009. (XII. 29.) Korm. Rendelet A szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről. in: <http://ndi-szip.hu/Controls/DownloadEDoc.aspx?attId=1566a650-ee86-49ce-a0f3-cac1b9021a5f>

Vác, 2018. október 16.

Készítette:

Gyimesi Ildikó, szakmódszertant oktató tanár

Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, PhD, főiskolai tanár, szakfelelős